

«Культура Великої Скіфії як реципієнт Середземноморської цивілізації на території України»

Виконав
студент групи ЕФ-14-1
Ніколаєв Арсен

ЗМІСТ

1. Скіфське мистецтво
2. Вірування скіфів

ВСТУП

Культура скіфів українських степів була місцевим своєрідним виявом культури величезного кочового іраномовного світу, який розвивався в євразійських степах від Алтаю до Нижнього Дунаю протягом I тис. до н. е. Вона творчо вбирала в себе впливи сусідів і відповідно пережила кілька етапів історичного розвитку.

Формування скіфської культури відбувалося у VII ст. до н. е. під знаком поглинення і засвоєння елементів культури попереднього населення Надчорномор'я — кіммерійців. Під час походів за Кавказький хребет скіфи сприйняли багато передньоазійських здобутків. З V ст. до н. е. Скіфія розвивалася під сильним культурним впливом античної Греції, переважно з міст-колоній чорноморського узбережжя.

Скіфи — це загальна назва племен Південної і Південно-Східної України, які прийшли з Прикаспійських степів. Скіфією греки називали країну, розташовану між Дунаєм і Доном. Вони займалися кочовим скотарством, землеробством, мали розвинену металургію, вели активну зовнішню торгівлю.

Найяскравішою рисою скіфської культури є звіриний стиль. Його виникнення, мабуть, пов'язане з самою природою кочового суспільства, яке завдяки мобільності та войовничості набуло певних переваг над осілими народами, певної свободи у виборі життєвого простору.

Деякі речі, а також окремі деталі із золота виготовляли у вигляді фігурок тварин чи їхніх частин шляхом литва, тому вони мають вигляд скульптурок чи високого рельєфу.

Всеосяжність зооморфізації, особливо за архаїчного часу, зумовила втілення образів тварин і в інших матеріалах: бронзі, кістці, залізі, можливо, навіть дереві. Більшість таких виробів мали утилітарну функцію. Вони демонструють дивовижну єдність форми (функції) речі з образом тварини. [2]

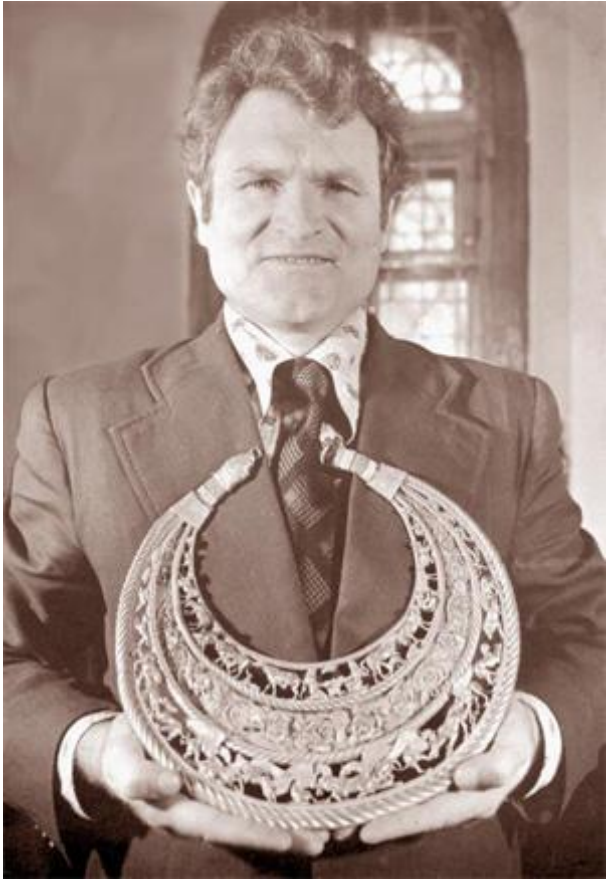

Сюжетні композиції поширюються з V ст. до н. е. і передають сцени нападу хижаків на травоїдних, шматування. У ролі хижаків нерідко виступають фантастичні крилаті істоти — грифони. [2]

У стародавньому світі пектораль була досить поширеним атрибутом і виконувала різні функції: від захисних («пектус» — з латинської перекладається як груди, тому її носили воїни) і до ритуальних (була символом влади). [3]

Поява фігуративних зображень відбиває нове бачення світу, нову ідеологію. Тому зміст їх можна досягнути лише в контексті міфотворчості скіфів, що стосувалася двох основних моментів: їхнього походження і сонму божеств — творців та охоронців світу, покровителів усього живого, стражів порядку. [1]

Вірування скіфів належать до політеїстичних релігій передкласових суспільств. Серед багатьох богів виділялися головні, один з яких був верховним божеством. Племінні вірування первісних скотарів перебували на стадії трансформації у національну релігію ранньокласової скіфської держави

Головними скіфськими божествами були богиня священного вогню домашнього вогнища Табіті (Гестія стародавніх греків), уособлення неба Папай (Зевс) та його дружина, богиня землі й води Апі (Гея).

Важливе місце в пантеоні займали бог сонця Гойтасир (Аполлон), богиня родючості та життя Аргімпаса (Афродіта), бог — герой Геракл та божество війни Арей (Арес). Геродот яскраво змалював поклоніння скіфів мечу, який був символом Арея, та принесення в жертву йому військовополонених [4].

Царські скіфи поклонялися ще й родоначальнику та покровителю коней Тагимасаду.

Скіфські вірування являють собою яскравий приклад індоіранських релігій. Про це свідчать такі традиційні для індоіранських культів елементи, як семибожжя, поклоніння сонцю, вогню, небу, обожнення коня та меча тощо.

ВИСНОВОК

З огляду на викладеного, можна зрозуміти, що скіфська культура таїть у собі безліч загадок. Складність до вивчення культури скіфів також у тому, що немає жодних масштабних пам'яток, крім курганів, які, своєю чергою, в повному обсязі відповідають питання дослідників.

Так чи інакше, ми маємо право дійти висновку, що культура скіфів дуже різноманітна; рівень розвитку скіфської цивілізації в середині I тисячоліття до нашої ери було досить високим, аби розмовляти про скіфів як одного із найбільших народів свого часу.

Хочеться вірити, що з достатнім розвитком науки й техніки зможемо отримати ще якусь нову інформацію про цього дивного народу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вайнтруб І. Лицарі степів : "Словесний портрет" сакральної культури скіфської цивілізації // Людина і світ. - 1998. - № 10. - С. 43-48
2. Ключко В. До проблеми походження скіфів // Пам'ятки України: історія та культура. - 2005. - № 2. - С. 21-28
3. Кравченко С. Скіфське золото / Наука и жизнь, №9. - 2003. - С. 10-12
4. Дмитрук А. Золотой пояс Евразии : Скифская культура-одна из самых поразительных в истории // Вокруг света. - 2004. - № 4. - С. 40-49

